

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Navadni obrekovalci.

Ljudje okoli »Volkstimme« in »Enakosti« si domišljajo, da so bogzna kako duhoviti. Mnenja smo bili, da bodo z nami polemizirali s principiellnimi razlogi, ki nas pravzaprav ločijo. Toda motili smo se. Najbrže se bojijo, da bi proletariat dobil priliko soditi, kaj je dobro in kaj je slabega med nami. Nekaj je najbrže moralo biti, kajti drugače bi čisto gotovo korakali skupno v volilni boj, kar bi bilo za Goluhovce bolj prijetno.

Ničesar nesocialističnega nam ne morejo očitati samo to, da se nismo hoteli žnjimi meni tebi nič združiti. Sodr. Korenu najbolj zamerijo, da jim je dal najprej izjavo, potem pa se je premislil. To samo na sebi še ni zločin. Pišite ter kritizirajte rajši njegovo delo v občinski politiki. Ali je tudi on hrepenel po slavi ter se družil z raznimi meščanskimi strankami? Poglejte si najprej vašo kandidatno listo, potem sodite druge, da niso socialisti itd. Kako si vi na primer predstavljate antimilitaristično propagando, katera je v našem programu in se bavi žnjim ves organizirani svetovni proletariat, če imate na vaši listi kandidata, ki ima svojega sina v Mariboru v oficirski šoli? Ali vam niso besede ravno takšne kakor pri klerosih, samo prazna fraza, dejanje pa popolnoma drugo? Drug primer: eden vaših kandidatov se je 1. maja sramoval rdečega znaka ter ga zakril z narodno kokardo. Ko se je na izdala žrtvam na Zaloški cesti padlih junakov namenjena številka »Napreja«, jo je pustil v svoji pi-

sarni, ne da bi pogledal, kaj je v paketu. Ko se je prirejela neka veselica, ni napravil obračuna in je denar zase porabil, da so morali drugi sodrugi od njega zahtevati obračun. Sploh ne vemo, ali je sedaj, ko se je predznil kandidirati, že vse poravnal. Vprašajte sedaj enkrat g. Tokana in Bajta, če to ni resnica!

Razlika med nami in vami je tako velika, da se že splača o njej govoriti. Ali še mogoče sedaj ne verjamete, da imate celo vrsto Nachtigalov v vaših vrstah, s katerimi je treba kategorično pomesti? Vidite tega se vi bojite in proti temu se borite, ker se boite stroge kontrole od strani članstva! Delavstvo smatrate samo za backe, ravno tako kakor klerikalci.

Res je, da je »enotna fronta« šlager, s katerim se lahko operira okoli sebe, da se zakrije vse tisto kar je gnilega med nami. V enotno fronto se lahko spravi še marsikateri Nachtigal in Miha Koren, ki sta zgolj iz nezadovoljenosti, ker jima niste dali korita, šla k reaktivarjem. Ali njegovih lumparij niste vedeli že takrat na mariborski konferenci, ko se vam je vsiljeval da bi mu jih povedali v obraz? Vidite, tudi to je velikanska razlika med nami in vami: mi hočemo javno povedati, predno dobi ta ali oni prilžnost, da izda cele vrste delavskega razreda za skledo leče. Vi ste pa proti javnosti ter pravite, da je tisti, ki se drzne povedati javnosti resnico, obrekovalec. Vsi bivši poslanci so proti našemu kurzu, zakaj? Zato, ker zahtevamo od njih, da naj služijo delavskim organizacijam, ne pa samim sebi. Če v tem volilnem boju ne bi

ničesar drugega dosegli, dosegli bomo to, da bomo zanesli med delavno ljudstvo premišljevanje o pravem in nepravem socializmu. Delavstvo bo tudi od vas zahtevalo dela, nikakor pa ne lenobe. Lenoba in komorno življenje bivših socialističnih poslancev se bo čisto gotovo maščevalo pri sedanjih volitvah. To ni obrekovanje, temveč čista gola resnica, katero boste imeli prilžnost slišati od preprostega delavca. Vi ste proti progresivnemu davku in to zato, ker bi radi imeli med seboj tudi velike gospode, kateri desetkrat toliko zaslužijo kakor najboljši kvalificirani delavec. Plačal bo enako 2 Din, igral pa bo med delavstvom veliko gospodovsko vlogo. Če bi bilo potrebno bo pa dal prostovoljno v vaš tajni fond, zato pa bo zahteval, da se dela tako, kakor on zahteva. Mariborski sodrugi, vprašajte vaše obersodruge, zakaj so delali tako velikansko propagando za laško pivovarno, v kateri gospod ravnatelj ne trpi nobenega organiziranega delavca! Naj vam povedo tudi čisto odkritosrčno, zakaj je šel sodrug Pelikan iz službe pri »Volkstimme«! Mogoče ima toliko poguma, da vam pove že sedaj, ampak ne takrat, ko že prepozno. Ber notu se je šestokrat očitalo, da je blazen, od strani tistih, ki jih zagovarjate. To je meščanska morala, tudi meščani govorijo, da norec govori resnico. Če je to po vašem socialistično potem je bil norec tudi Karel Marks, kateri je celo svoje življenje živel za resnico. Socialisti pa hočemo iskati resnice ter se boriti za pravice. Zaradi tega bodo vsi socialisti, ki hočejo in lju-

Pesnik.

(Konec.)

»Prosim, gospa, samo za trenutek! Stopite tja v predsobo, tam so leposlovne knjige, moja dela najdete med njimi. Poglejte, da vam ne bo dolgčas, takoj bova gotova.« Plemenitost je povsila oči in odšla v predsobo.

»No, sedaj pa na delo! Napisati je treba, malo pa dobro.« Duša je zatisnila oči in odgovorila: »Piši, kdo ti brani? Samo povej, kaj hočeš napisati, zaokrožila bom pa že jaz.«

»Vidiš,« je dejal in podprl z levico razburjeno glavo. »To je težko povedati. Na vsak način morava ugotoviti, da je bil pokojni mož. Če je bil mož, je živel med ljudmi. Če je živel, je seveda tudi hodil in če je hodil, je bil včasih tudi utrujen. No, kaj pa dela človek, kadar je utrujen?«

»Ne vem,« je odgovorila duša.

»Sema! Kaj se to pravi, ne vem? Ustavi se vendar. Če ne more naprej, se ustavi. Tako. No, kaj pa potem, ko se je ustavil?«

»Tudi ne vem, prijatelj,« je odgovorila duša in noga ji je zdrsnila po zaprtemi knjigi.

»Vraga, vendar se nisi valjala v blatu pred pošto!« se je jezil in grizel nohte na palcu. »Če se človek ustavi, potem stoji, o tem nihče ne dvomi. Torej, sedaj sva dognala, da je stal. Kako pa človek stopi če je, recimo, velik, močan, plemenit, značajan, genialen, kratkomalo če je nenavaden človek, kakršne srečas na vsakem koraku? No, kaj misliš?«

Duša je zardela do ušes. »Poslušaj, tako se nisva pobotala. Če me še enkrat vprašaš zbežim nazaj v telo in ne bo me več na dan.«

Pesnik je povsila glavo in žalost se ga je polastila. Spak, to je pa smola, si je mislil. Kaj naj počnem? Rime ni. Mislil je, mislil, vroče mu je postalo, brisal je potno čelo — vse zaman. V obupu je segel na polico in odprl Pleteršnikov slovar. A — nič, B — boža, C, Č, D — ni. In nemirne oči so zabegale od črke do črke, od besede do besede. Mož, koš, nož... roža. Stoi tole bo nekaj.

»Čuj, duša, našel sem nekaj besed. Boža, koš, nož, mož in roža. Sedaj pa pomisliva, kam bi spravila nesrečno dušo. V koš ne smeja, se ne spodobí, z nožem, kaj naj počneva z nožem? Ne, ne gre. Mož, drugi sklon je vendar moža. Tudi ne. Roža, roži. Vidiš, tole se ujema. Rima bi bila in dokaj čedna. Samo kaj naj počneva z rožo? V rožo duša ne pojde, pri roži tudi ne bo sedela in končno, sedaj je sneg in rože so pozeble. Hm, hm. Eh, tepec neumni! Saj imamo vendar oštarijo »pri Roži«. Bravo, živio! Domočina je rešena. Povej mi, prosim, ali gre duša po smrti telesa lahko v oštarijo? Ne bo škandala?«

Duša ga je pogledala, smeh jo je dušil.

»Seveda gre lahko, brez skrbi bodi, saj itak ne bo nihče razumel, kaj hočeš povedati. Kar napiši. Duša gre k Roži, snije ga pol litra prigrizne košček slanine ali krvavo klobaso in potem zopeč kroži in kroži.«

On se je ustrašil. »Oprostí,« je nadaljeval z mehkim glasom, »pozabil sem, da

Naj v volilnem boju drugi lajajo, mi delajmo. Za naše organizacije, za naš tisk.

bljo resnico, volili 18. marca tiste socialisti, ki so za enotne organizacije, katere edine bodo v stanu pomesti iz svojih vrst koristolovstvo ter izdajstvo nad delavnim ljudstvom. Vrgli bodo kroglico v 8. škri-njico.

Živela socialistična enotna organizacija!

Program Socialistične stranke Jugoslavije.

I.

Splošna načela.

Sedanji družabni red je bistveno različen od tistega, za katerim teži socialistična stranka. V današnji družbi vlada velika politična in gospodarska neenakost. Poseben znak današnjega družabnega reda je, da se delavcu čim dalje bolj odtezajo delavna sredstva. Delavna sredstva in vse druge dobrine se kopičijo vedno bolj in bolj v rokah čim dalje manjšega števila kapitalistov, delavci pa postajajo proletarci brez imetja in so zato prisiljeni prodajati svojo delavno silo kapitalistom, ki se bogate iz neplačanega dela delavcev.

Privatna lastnina delavnih sredstev, ki je nekdanj delavcu očuvala lastnino nad njegovimi izdelki, povzroča zdaj, da izgubljajo mali kmetje, obrtniki in mali trgovci zaradi vedno večje konkurence od strani velikega kapitala zadnje ostanke svoje lastnine, izdelki delavcev pa postajajo neposredno last onih, ki nič ne delajo — kapitalistov.

Izkoriščajoč svojo gospodarsko moč imajo kapitalisti glavni vpliv tako na tok družabnih kakor tudi državnih poslov in zlorabljajo državo za orodje svoje razredne nadvlade in za ohranitev sedanjega izkoriščanja delavnega ljudstva. Zato imenujemo sedanjo družbo kapitalistično. Ta družba je družba krivice ter politične in gospodarske neenakosti. Zato deluje socializem z vsemi, da zavrže sedanji družabni red in da ga zamenja s socialističnim redom, v katerem bodo vsa delavna in prometna sredstva skupna družabna last. Kajti šele kadar bo ta cilj

dosežen, bo mogoča popolna politična in gospodarska enakopravnost vseh ljudi.

Sedanji družabni red ni od vekomaj. Pred njim je po vsem svetu vladal še slabši red, fevdalni namreč, v katerem je odločevala o vsem samo »plemenita« gospoda, delavni narod pa je bil tlačan. Ostanke tega fevdalnega (spahijskega) reda imamo v Jugoslaviji ponekod še zdaj (begi v Bosni in Hercegovini, Stari Srbiji in Macedoniji, fidejkomisi na Hrvaškem, v Slavoniji, v Vojvodini in v Slovenskem); toda ta družabni red danes že izumira. V tem družabnem redu je bilo delavno ljudstvo politično in gospodarsko še bolj brezpravno nego danes.

Pa kakor je moral prejšnji fevdalni red s časom propasti, prav tako mora propasti tudi današnja kapitalistična ureditev in na njeno mesto mora stopiti boljši in dovršenejši socialistični red. To je neizbežna posledica samega razvoja kapitalistične proizvodnje in razrednega boja socialističnega proletariata. Tako se nam kaže socializem na izvestni stopnji družabnega razvoja kot nujnost.

Kapitalistična družba predstavlja samo eno izmed stopenj v toku družabnega razvoja. Na tej stopnji je bistveno, da se proizvodnja ne upravlja po stvarnih potrebah družbe, ampak po potrebah kapitalističnega dobička. (Dalje prih.)

Politične vesti.

+ Čeprav so Nemci vložili lastne kandidatne liste, se pogajanja z radikali še niso prenehala. Če bodo namreč radikali do 16. marca ugodili nemškim zahtevam, bodo Nemci umaknili svojo listo in izdali proglas, naj glasujejo vsi Nemci za radikale.

+ Finančni minister Stojadinović je podal v soboto novinarjem nekaj izjav o najaktualnejših vprašanjih: izvozna carina za zaklane svinje se zniža na 3,50 Din za kg. Izvozna carina za hrastove prage bo znašala 25%, in sicer bo moral oddati izvoznik vsak četrti prag državi. Število kraja, v katerih bodo prodajali živino, ki jo dobi naša vlada na račun reparacij, bodo zvišali. Svoboden uvoz industrijskih potrebščin bo odslej dovoljen

le po predhodni odobritvi generalne direkcije carin. Pogodba z Bleerovo skupino ni razveljavljena, temveč je Bleerova bančna skupina dobila dovoljenje odložit izplačilo drugega obroka (10 milij. dolarjev) do 1. maja t. l.

+ Dr. Seipel in dr. Grünberger sta v soboto popoldne sprejela jugoslovanske novinarje. Poudarjala sta svoje zadovoljstvo nad pristranim sprejemom in dobrim razpoloženjem, ki je omogočilo v kratkem času doseči veliko uspehov. — Še dve zanimivosti: na vprašanje našega zunanjega ministra o naših narodnih manjšinah v Avstriji je odgovoril dr. Seipel z enakim vprašanjem, kaj pa Nemci v Jugoslaviji? Takoj je bil dosežen sporazum, da bosta obe vladi »posvečali narodnim manjšinam največ pozornosti«. In ko se je naša delegacija pritožila, da dovoljuje Avstrija prevoz orožja za Madžarsko, je dr. Seipel povedal, da se tudi druge države pritožujejo, ker dovoljuje Avstrija prevažati orožje iz Češkoslovaške republike v Jugoslavijo. — V soboto ob 7. zvečer se je avstrijska delegacija vrnila na Dunaj.

+ Naša in italijanska vlada sta se sporazumeli, da bodo naše čete zasedle Sušak v torek, 27. februarja.

+ Francozi razširjajo vesti, da postaja nemški odpor v Poruhrju vedno slabši. Od drugod pa prihajajo poročila, da trosijo Nemci letake, ki pozivajo na odpor do skrajnosti. V soboto je šef tiskovnega urada Nemčije Heimbrot izjavil, da ne more biti govora o kakih pogajanjih, ker pričakuje Nemčija zmago pravice v sporu s Francijo. — V Evropo je odpotovalo več ameriških finančnikov. V zvezi s tem poroča »Chicago Tribune«, da bodo poskušali s pomočjo angleške vlade posredovati med Francijo in Nemčijo.

+ Izmet in Kemal paša si baje želita miru. V angorski narodni skupščini pa ima večino nepomirljiva struja, ki noče slišati ničesar o kakem popuščanju. Ker pa imata Kemal in Izmet velik vpliv, je mogoče, da bosta zmagala.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Naprej«!

to ne spada v tvojo stroko. Stoji kakor skala v morju. Vidiš, to je možka beseda. Kakor skala v morju. Seveda te ne sme motiti, da se skala v morju ne vidi, to ni važno. Glavno je, da skala v morju stoji. Tako, sedaj pa nadaljujva! Če so utrjene človeške noge, to še ne pomeni, da se ne more gibati jezik. Kadar pa se giblje jezik, človek ponavadi govori. Da se giblje, tudi če je, nič ne de. Sedaj pa povej, kaj se zgodi, če se je jezik v ustih obrnil in je nastala beseda?»

Komaj je izgovoril te besede, že ni bilo duše več pred njim. Začutil je, kako se je nekaj zganilo v ustih, kako ga je zarsbel jezik in če bi se ne bil pravočasno prijel za grlo in stisnil na vso moč, bi mu bila duša ušla nazaj.

»Ne bom več, nikoli več ne bom prelomil besede, samo pridi nazaj! Trikrat te bom nesel po mestu, v izlozbo te postavim, vse bom storil, kar zahtevaš,« je ponavljal v strahu in tiščal z roko grlo. Duša si je premislila. V telo ni mogla, v grlu pa je bilo tesno in jezik jo je dušil. Vrnila se je in obsedela na praznem papirju.

»Kje sva že obstala,« je govoril in lovil sapo. »Aha, o besedi sva govorila. Vidiš, kadar se rodi v grlu beseda, mora na dan. Če obtiči v grlu, se človek lahko

zaduši. Beseda gre, skoči, šine, plane — ne, tako ne bo prav. Beseda zabrenči, aha, to je imenitno, izvrstno! Zabrenči. Pomisli, prosim! Struna brenči, muha brenči, maček v marcu brenči in beseda brenči. Dobro si zapomni, to nama pride še prav. Hvala Bogu, sedaj veva, da beseda brenči. Kaj pa še brenči? Ne smeva vendar dovoliti besedi, da bo brenčala sama. Vidiš o tem je treba temeljito pomisliti. Maček brenči, pa če ni mačke, kaj misliš, da bo tudi sam brenčal? Nikakor ne! Torej beseda brenči kakor maček, tako ne smeva zapisati. Ne bodo razumeli. Brenči kakor muha, kakor struna — ne, tudi to ne bo čisto razumljivo. Hm, hm, kako bi to povedal?»

Pritisnil je kazalec v čelo in se globoko zamislil. Duša se je dolgočasila in gledala v strop.

»Aha, urà, imam jo!« je zakričal in udaril s pestjo po mizi, da so odleteli nepopisani listi papirja na vse strani. »Brenči kakor pšica, ki se izproži z loka. Imenitno! Čakaj, da si takoj zapišem. Tako, dobro je. Sedaj pa morava povedati, kako je umrl. Če človek umrje, gre duša iz telesa. Pa ne smeš misliti, da sem umrl jaz. To je druga stvar. Umirajo samo navadni ljudje, midva ne bova umrla, ker živiva v popolni slogi. Torej duša je šla

iz telesa. Kaj pa potem? Ne zameri, to spada v tvojo stroko. Jaz ne vem, kaj počenjate po smrti telesa in kje se klatite. Tebi bo ta zadeva gotovo znana, saj imaš mnogo sestic, ki so že zapustile telo. No, povej, prosim.»

Duša je zakašljala in napela možgane. Bil je odločen trenutek, ki ga pesnik ni pozabil celo življenje. Dolgo je duša premišljevala, nazadnje pa je dejala: Kolikor mi je znano, se napoti duša iz telesa naravnost nad mesto. Tam se ustavi, zakroži sem ter tja, ozre se naprej in nazaj, če je dobre volje tudi kihne, potem, potem... Stoj, prijatelj, tu pa ne gre več naprej. Kako sva že dejala? Najprej toži, potem se izproži, še potem zakroži — kaj pa potem, potem? Tebi je lahko, poveš, da stoji kakor skala v morju, da brenči kakor pšica, da toži predno se izproži in tvoja naloga je končana. Jaz pa moram vse to zaokrožiti. Kako naj povem, da se bo utemalo s tvojim toži in izproži? Duša se zakroži, to je dobro. Kaj pa sedaj? Recimo, da skoči v pekel, da se vozi v nebesa da plava v vice. Ne gre, ni rime, prijatelj. Poči, blodi, tava, išče, stiče... Vidiš, nikakor ne gre. Meni je vseeno, vem, da gre duša lahko, kamor hoče. V zemljo, v vodo, v zrak skozi zid, samo v telo ne sme več nazaj. Tako. Rima ni,

Kandidatna lista naše stranke za skupščinske volitve v Ljubljani je bila zavrnjena, češ, da jo je podpisalo samo 96 upravičenih predlagateljev, drugi podpisniki niso bili priznani, ker so dotičniki izpuščeni iz volilnega imenika. Na ta način izgube naši volilci pravico soddločevanja pri volitvah. — Dobra šola je to. Organizacija v velikem mestu, kakor je Ljubljana, bi že morala imeti toliko denarne moči, da bi si lahko kupila volilni imenik za 2000 Din. Pa Ljubljančani so preveč navajeni na tujo pomoč, velika večina še zdaj ne razume, da provizije itd. ne bodo v naši stranki nikdar več odločevale, da bo moralo delavstvo samo poskrbeti za svoj napredek, če hoče zmagati. Organizacija bo morala biti močnejša! Izgovarjati se proti nasilju kapitalistične države nikakor ne drži — naši ljudje ne smejo misliti, da jim bodo kapitalisti prinesli zmago proti sebi kar na krožniku! Komodni Ljubljančani se bodo morali učiti od kranjskih in štajerskih sodrugov, ki so znali premagati kapitalistične nakane in bodo pri volitvah lahko soddločevali.

Ljubljana.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek zaprto. — V sredo »Idiot«, red C. V četrtek »Za pravdo in srce«, red D. V petek »Madame sans gene«, red B. V soboto »Vojiček«, delavska predstava po nižjih cenah, izven. V nedeljo ob 3. popoldne »Za pravdo in srce«, izven: ob 8. zvečer »Ugrabljen sabinke«, izven. V ponedeljek »Idiot«, red B. — Opera: V torek »Madame Butterfly«, gostovanje gospe Ade Poljakove, red D. V sredo »Gorenjski slavček«, v prid Udruženju gledaliških igralcev, izven. V četrtek »Vrag in Katra«, red E. V petek »Rigoletto«, red C. V soboto »Nižava«, red B. V nedeljo »Toska«, izven. V ponedeljek zaprto.

Gospa Poljakova, svetovnoznamenita umetnica in operna pevka, gostuje v torek, 27. t. m. v naslovni vlogi opere »Madame Butterfly«.

seda pa pomisli dobro. Najti moraš besedo, ki se konča na -oži, sicer bo duša visela v zraku in midva ne bova dosegla zaželenega cilja.

»Res je, prav praviš, kar napišiva. O mojstri, veliki naši mojstri! Kaj bi bilo z nami, če bi ne bilo vas? Postoj, postoj! Kako pravi Prešeren? Vse sem pozabil, oh, moja nesrečna glava! V naglici hudič muhe zoblje, Morda veš ti takole kaj primerne iz Prešernovih sonetov, a?«

»Ne vem, prijatelj,« je odgovorila duša in zatisnila oči. »Po imenu ga poznam, slišala sem, da je rad krožil, drugače pa mi ta zadeva ni znana.«

»Ne vem, ne vem,« je mrmral on pod nos in začel premetavati knjige na polici. »Vraga nikoli še nisi odgovorila, da veš. Kakor da ne sediš noč in dan v mojem telesu. Tu, vidiš, je naš mojster. Poglejva kaj pravi on o tej stvari!« In odprl je Prešernove poezije.

»No, saj sem vedel. «Kakovi reveži je, ki ga presune 'z oči nebeških vržena puščica« in še dalje »ranila mene z ostro sta puščico«. Torej kaj hočeš še več? Tudi on pozna puščice in skale. Kar zapišiva, da ne bo prepozno. Mudi se, še danes moram poslati.

Duša je zlezla skrivaj v kotiček, kjer so prej ležale Prešernove poezije in se

Ponočno delo brez odškodnine. Delavsko tajništvo je nalepilo lepake na vratih tajništva »Mariborskim sodrugom« v dveh jezikih; v slovenskem in nemškem. Zakaj tudi nemške? Zato, ker v Celju je še precej ljudi, ki so obiskovali nemške šole, kakor je pač nekdaž bilo v Celju, in se namah tudi ne morejo naučiti slovenskega toliko, da bi razumeli popolnoma slovensko. Zato smo jim nalepili tudi nemške lepake. Ponoči med torkom in sredo, pa je prišla huda nevihta, da je potrgala nemški lepak. Čudna nevihta je pač to, da je znala nemški lepak nadomestiti s sledečim: »Danes lepak, drugič kaj hušega.« Čudne so vremenske razmere. Organizirano delavstvo, ali več kakšne vrste more biti ta ponočna nevihta? Pa ne da bi mislili s tem na »Orjuno«.

Poverjenišтво organ. vojnih invalidov v Celju. V demokratskem »Jutru« št. 42, z dne 20. februarja razvija bivši g. minister Gregor Žerjav, sedaj na razpoloženju, volilni program JDS, hoteč s tem zvabiti nezavedne kaline, med temi tudi invalide, da bi dne 18. marca glasovali za njegovo stranko. Ne bomo navaiali vseh krivic, ki jih trpi ljudstvo, pač pa samo to, kar se tiče invalidov, t. j. invalidskega zakona. G. minister na razpoloženi pravi v svojem referatu dobesedno: Mirna je naša zavest glede tega, kar smo skušali doseči za invalide. Moj načrt invalidskega zakona, je gotovo eden izmed najmodernejših zakonov. Prinaša ne anj strani popolno izenačenje invalidov v vsej državi, dalje pa možnost, da se invalidi vsposobijo za ustanovitev samostojne gospodarske eksistence. To vprašanje nam je obravnavati roko v roki z uradniškim vprašanjem! — Da, da, g. minister na razpoloženju, ali mislite, da ne vem, kdo je bil največji nasprotnik temu, da se načrt invalidskega zakona spravi pred forum narodne skupščine takšen kakor je bil izdelan z zastopniki naše organizacije? Zakaj se je ta tako modernizirani načrt preresetaval toliko časa, da je ostal na rešetu samo plevel? Nikar nam ne govo-

potuhnila. On pa je zgrabil pero in napisal:

B'le zapaščene so Parnasa trate, kokoši in prašiči so se pasli, letu pa tam grmiči so še rasli vse drugo snedle mrhe so kosmate.

»Tako. Zdaj pa poglej, kako lepo se to veže. Hej, duša, poglej vendar! Ja, vraga, kje pa si, da te ne vidim? V telo nisi zbežala, vem. Ne zaupam ti več, zato sem zamašil grlo z robcem. No, oglasi se!«

»Tu sem,« je odgovorila duša boječe in nekaj se je zganilo med knjigami.

»Kaj pa delaš tam, ti zlo —,« se je zadržal nanjo in pljunil jezno pod mizo. Duša je molčala. »No, no, ne jezi se, je nadaljeval. »Spozabil sem se. Vem, z roka-vicami je treba s teboj, občutljiva si kakor vse pesniške duše. Človek sem, kakor vsi drugi, kadar ne sedi v telesu, kaj hočeš. Ne bodi huda, prosim te. Pri-skoči na pomoč, končati morava.«

»Govori, poslušam te,« je zagodrnjala duša v svojem kotičku. »Na mizo pa ne grem več, bojim se te. Še med verz me zapleti v naglici, potem bo pa konec moje svobode.«

»No, pa sedi tam, je delal ponižno in nadaljeval: »Dušo sva srečno spravila v oštarijo, to je v redu. Zdaj gotovo sedi v

rite o svojem najmodernešem načrtu invalidskega zakona, in o izenačenju! Da, izenačenje — ali kako! Pojdite pogledat v invalidski dom v Celju, tam boste imeli dovolj prilike videti, kako se višji tisto izenačenje. Nadalje pa odklanjamo vsako samostojno gospodarsko eksistenco kakor to predvideva vaš načrt, kajti mi vam ne verujemo, ne verujemo zato, ker vemo, da nam vi takšne eksistence ne boste nikdar dali, pač pa nas pustili v takšnem položaju, kakor smo, t. j. v slabostni eksistenci. Gosp. minister, v karnevalu letu 1923. ni bilo več maske, za katero bi se skrivali obrazi. Vam se pa, kakor vidimo, vloga pusta jako ugaja, ker si še v prepovedanem postnem času radi nadevlate krinko na obraz. 18. marca, bodite uverjeni, vam bodo drugi potegnili masko z obraza, če jo sami nočete pravočasno. — **Poverjenišтво splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot v Celju.**

Iz strok. gibanja.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila danes, 26. t. m. takoj po delu v društvenih prostorih.

Dobra agitacija. V nedeljo, 18. t. m. jutraj so bili g. kaplan Franc Jeraj iz Vel. Pirešev tako hudi, da so se zelo spozabili. Ker so ravno bili na kontroli okoli cerkve, da se prepričajo, koliko Galičani v straži cerkev sv. Jakoba, se jim je straža zdela vendar premočna ter so začeli z vso silo goniti tiste stražarje v cerkev. Ker pa fantje in stari možje niso otroci in niso mogli takoj odločiti se, ali bi poslušali tistega cerkvenega komandanta, se je začel hudovati ter jih zmerjati za smrkove Galičane. Starega moža smatrati za smrkovca, pa ni lepo za moža, ki je študiral. Namesto, da bi šel ljudstvu na roke ter mu dal pametnih nasvetov kot edina vaška zmožna oseba — pa zmerjati s smrkovci, tega pa si mi poštene Galičani ne pustimo, povemo enkrat za vselej da naj bo ta nedeljski slučaj prvi in zadnji, ker stvar stoji že itak slabo za črno barvo.

krogu svojih znancev za mizo, pije cvček in prigrizuje svinjska rebrca. Morda je že končala večerjo in poravnala račun. Ne smeja je vendar pustiti v oštariji čez noč. Nepotrebni stroški, saj veš, draginja, po-manjkanje stanovanj. Ti, meni se zdi, da bo na bolj primerno, če jo pošljeva zdaj v grob. Odtod se ne vrne več. He, kaj misliš?»

»Ti si brezbožnik, prijatelj,« je odgovorila duša in prekrizala mršavo čelo. »Kaj ne veš, da duša po smrti telesa ne gre v grob?«

»Ti si na trdila, da gre lahko kamor hoče,« je onorekal pesnik. »Saj ne mislim, da bo ostala tam, ne. Samo takole s sveta bi jo rad spravil, da bo konec pesmi. Naj hodi tam in obiskuje svoje znance ali kar že hoče meni je to vseeno. Glavno je, da storim svojo dolžnost.«

»Prosim nujno, zelo nujno,« je ponavljal in molji začudenemu uredniku svoj umotvor pod nos. »Tole sem napisal, i.e. kaj izrednega, prav posebnega, redka, dragocena stvar. Prosim, samo ne pozabite na prvem mestu, tako da bo takoj padlo v oči. Duši sem obljubil in sami veste, da je zelo važno kje bo natisnjeno. Torej ne pozabite, prosim: na prvem mestu...«

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Mladi Emil Forster je pojasnil Kremenu notranji pomen najnovejših svetovnih dogodkov. Rusija je bila takrat v gigantski ofenzivi proti Avstriji, dočim je Anglija vrgla svoje nove armade na fronto ob reki Somme. Ti dve ofenzivi sta zahtevali granat — milijone in milijone granat iz Amerike, ki jih je mogla edina proizvajati. Ameriške železnice so natlačene z vagoni, polnimi granat; postaje in pristanišča so jih imela na kupe; cela brodovja parnikov so bila polna granat, s katerimi so plula proti Angliji, Franciji in Rusiji. Nemške podmornice so seveda napadale in potapljale parnike. Ves svet je bil kakor eno samo skladišče za smodnik. Ameriški predsednik je poslal Nemčiji vrsto not in jo silil, naj ne potaplja potniških ladij, ali Nemčija je težko držala obljubo — nesreče so se ponavljale, strankarske strasti so se vedno bolj palile in Amerika je bila sleherno uro bližje vojni.

Takšna je bila slika, ki jo je nesel France nazaj na kmetijo. Zato se ne smemo čuditi, če ni našel tistega miru in veselja, ki se baje nahaja na grudih matere Prirode.

X.

France Kremen na neprijetnem sestanku.

Bilo je že pozno v noč, ko je France zapustil socialistično sejo v mestu in stopil v električni voz, ki ga je odpeljal proti kmetiji. Od postaje, kjer je izstopil, je moral hoditi dve milji daleč do doma. Tedaj je pa prihrumela nevihta in ulila se je ploha. France se je vlekel po blatnem potu premočen do kože. Ker je bila neznosna tema, je parkrat zagazil v jarek ob cesti in se pogreznil skoraj do pasu v vodo. S težavo se je izvlekel iz grabna in s svežo vodo, ki mu je curela s čela, si je obrisal obraz, ki je bil oškropjen z blatom.

Ko se je spravil na noge, je zaslišal avtomobilski rog. France se je ozrl in zagledal dve svetli luči, ki sta se naglo bližali. Toliko je še imel časa, da je skočil nazaj v graben in v naslednjem hipu je že švignil mimo velik avtomobil, ki ga je vsega ometal z blatom. Kremen se je napotil dalje in preklinjal. Gotovo je eden onih milijonarjev, ki so obogateli s strelivom — in vrag se zdaj vozi okrog po deželi ter se obnaša, kakor da so vse ceste njegove brez ozira, kako se počutijo revni ljudje, na katere leti blato izpod koles njegovega avtomobila!

France je godrnjal ves čas, dokler ni prišel do ovinka, kjer je zopet zagledal dve luči, toda topot sta stali pri miru.

Pravičnost je več nego domovina. Kdor ima svojo domovino za malika, kliče prokletstvo nanjo.

Rabindranat Tagore.

Dokler se zaklepamo pred resnico in se dajemo samo od hipnotičnih vplivov siliti k dejanjem, tako dolgo si moramo priznati, da še nismo zmožni vladati se sami.

Rabindranat Tagore.

Vseh zahtev, ki temelje na davnih pravicah, se mora človek odreči, če se hoče v svojem pravem bistvu prosto razvijati.

Rabindranat Tagore.

Samo slabiči se ne upajo biti pravični.

Rabindranat Tagore.

Baraba: »Bodite tako prijazni, gospod policaj, pa mi povejte, ali je kaznivo, če rečem policaju, osel?«

Policaj: »Seveda, ker je to razžaljenje uradne osebe. Paragraf 104. določa...«

Baraba: »Kaj pa, če rečem oslu, policaj?«

Policaj: »Hm... Pravzaprav to ni kaznivo.«

Zdelo se mu je, da luči merita v zrak. Ni se motil. Avto je ležal v grabnu, tako da sta sprednji kolesi stali na cesti, zadnji pa v vodi.

»Halo!« se oglasi nekdo, ko se je France približal.

»Halo!« odgovori France.

»Kje je najbližja hiša?«

»Morda pol milje od tukaj.«

»Kdo stanuje tam?«

»Jaz.«

»Ali imate konja in voz?«

»Konja in voz dobite pri mojem gospodarju, čigar hiša je blizu moje.«

»Ali bi mogel dobiti toliko moških, da bi lahko potegnili avtomobil z grabna?«

»Ne vem; tukaj je malo moških.«

»Prokleta smola! — Saj se ne izplača čakati.«

Zadnje besede tujca so veljale tretji osebi, ki je stala zraven njega in France je spoznal, da je ženska. Molčala je in mrzel dež je pral njene ude. Njen tovariš jo je objel z desnico in rekel Francetu: »Prosim, vodite naju do prve hiše.«

Kremen je zopet gazil blato in luže in ona dva sta štropljala za njim. Vsi trije so molčali dokler niso prišli do koč, v kateri je stanoval. Toda mali socialist je med potjo veliko premišljeval. Tujčev glas se mu je zdel znan in belil si je glavo, kdaj in kje je bil z njim v dotiki. V hišici je bila tema. France je stopil v hišo in poiskal užigalice in zakajeno petrolejko, dočim sta njegova spremljevalca čakala zunaj na mostovžu. Ko je naredil luč, je odprl vrata in povabil gosta v sobo. Vstopila sta, a čim je Kremen pogledal moža v obraz, je prebledel in malo je manjkalo, da mu ni padla svetilka iz rok. Bil je Hugon Granitch!

Mladi leesvillski magnat ni opazil spremembe na Francetovem obrazu, ker je imel preveč svojih skrbi, ali pa je bil že vaje, da so navadni ljudje radi strmeli vanj in vsled tega se ni brigal. Pogledal je okrog po sobi in zazrl peč v kotu.

»Ali morete hitro zakuriti, da se posuši obleka te gospe?«

»D-da,« je zamrmral France, »l-lahko se zakuri.«

Ni se pa ganil z mesta in je neprestano strmel v mladega Granitcha. Namesto njega je pa spregovorila ženska.

»Hugon! Nikar ne zapravljajva časa s sušenjem obleke. Dobi koga, da nama potegne avtomobil na cesto ali pa najami voz.«

(Dalje prih.).

Baraba: »Hvala lepa za prijaznost, gospod policaj!«

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena 1 din.

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Svila, čipke
modni nakit!

v veliki izbiri pri

A. SINKOVIČ nasl'
K. SOSS.

Ljubljana, Mestni trg 19.

Naznanilo.

P. n. občinstvu ter znancem, prijateljem in potujočemu občinstvu vljudno naznanjava, da odpreva

v sredo dne 28. februarja 1923

prvovrstno kavarno

„EMOMA“

opremljeno z vsem komfortom

v Ljubljani v novi palači ljubljanske kred. banke naspr. gl. pošte.

Sklicuje se na najino dolgoletno prakso, upava cenj. goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti, ter se priporoča za naklonjenost

Jan in Kati Fiala.

Rest. vračija se odpre nekaj dni pozneje, kar se bode naznanilo slav. občinstvu v vseh časopisih.